

Építészkereső

EMBEREK
NÉZŐPONTOK
KÖZÉLET, HÍREK
PROGRAMOK
FENNTARTHATÓSÁG

ÉPÜLETEK
HELYEK
DESIGN
ÉPÜLETTERVEK
TECHNOLÓGIA

NÉZŐPONTOK/VÉLEMÉNY

Egy korszak eltűnő emlékeinek árnyékában – Az Istropolis átalakítása

2022.05.31. 16:58

Nem csupán Magyarországon, de szomszédunknál, Szlovákiában is sorra veszik elő a későmodern épületeket, hogy aztán eltüntessék őket a városképből, eltörölve ezáltal

Cikkinfó

Szerzők:
Varga Péter

Földrajzi hely:
Pozsony

Címkék:
modern örökség

Kapcsolódó cikkek

KÖZÉLET, HÍREK

A népakarat döntött a kijevei szovjet későmodern épület sorsáról

2021.12.30. 12:40

KÖZÉLET, HÍREK

Adatvédelem

egy történelmi korszak lenyomatait is. Varga Péter építész írása.

A pozsonyi Istropolis fokozatosan eltűnik...

A Pozsony belvárosának szívéhez közeli, *Istropolis* névre keresztelt egykori kulturális és kongresszusi központ rövid időn belül csupán emlékké válik a pozsonyiak számára. Az épületet még 2017-ben vásárolta meg az Immocap vállalat. A cég már januárban bejelentette, hogy megszerezte az érvényes engedélyt az épület eltávolítására, és azonnal elkerítette az *Istropolis, Szakszervezetek Házának* szinte teljes területét, így a bontási munkálatok már meg is kezdődtek az év első negyedében. Az épület főhomlokzatáról leszerelt kubai márványlapok után, szinte azonnal belekezdtek a tömeg bontásába és azóta is bőven zajlanak a durva kivitelezési munkálatok.

Pozsony szocialista korszakának egyik szimbóluma tehát határozottan a múltba vész és érthető módon az építészeti szakma és a szakértők is ellenzik a folyamatot, ugyanis Szlovákia és Közép-Európa egyik ikonikus építészeti komplexumáról és egyben az ország legnagyobb kulturális és társadalmi központjáról volt szó – írták a *Docomomo* nemzetközi szervezet szlovák részlegének képviselői is, akik a modern építészet történetével és annak megőrzésével foglalkoznak.

Elbontják az Istropolist, új negyedet és konferenciaközpont kap Pozsony

2020.07.22. 10:02

EMBEREK/PORTRÉ

Elhunyt Vladimír Dedeček, a késő-modernizmus szlovák mestere

2020.05.01. 10:34

KÖZÉLET, HÍREK

Elfogadták a bársonyos forradalom pozsonyi emlékművének terveit

2019.12.12. 11:00

8/9

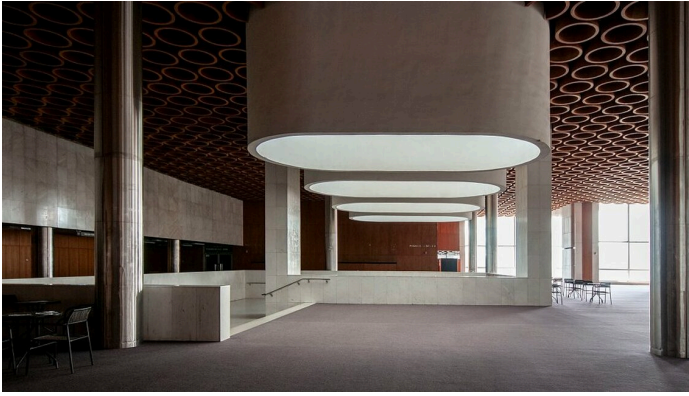
Forrás: theatre-
architecture.eu

Emlék lesz csupán...

A szocialista modern épület elődje a Berchtold-palota volt, az 1832-ben emelt házat azonban lebontották 1981-ben az Istropolis építéskor. Az egykori Szakszervezetek Háza egy kulturális és kongresszusi központot, irodatornyot, tudományos központot, színházat, valamint néhány szomszédos épületet foglalt magában, átriummal és szökőkúttal. Itt volt Szlovákia legnagyobb, 1280 fő befogadására alkalmas kongresszusi terme, amelyet eredetileg a Kommunista Párt kongresszusainak fogadására terveztek. A **Ferdinand Konček, Ilja Skoček, valamint Ľubomír Titl és Gebauer Tibor** építészek által tervezett komplexum a városközpont szélén, egy jelentős forgalmú csomóponton található: a Trnavské Mýto-n, vagyis a Nagyszombati Vámon, amely ma a város egyik legfontosabb közlekedési pontja.

Az Istropolis lebontása nem csupán a modern építészet szerelmeseinek és a kulturális közösségnek rossz hír, hanem az egész társadalomnak is, amely az épülettel együtt saját történelmének egy jelentős részét veszíti el, és szinte fájdalmas megerősítése lesz annak a ténynek, hogy egy város karakterét egy csoport magánszereplő befolyásolja csupán, nem pedig a közmegegyezés és a szakmai vélemény.

Utóbbi és a **Szlovák Építészek Szövetsége (SAS)** szintén kifejezte egyet nem értését az Új Istropolis építésével kapcsolatban és nyílt levelében kijelentette, hogy kulturálatlan cselekedetnek tartja a modern építészeti műemlék lerombolására tett kísérletet. Ennek megakadályozására szólította fel tehát a kormányt és az érintett minisztériumokat is. Mindhiába...

1/9

Képek forrása: Stop
búraniu moderny Facebook
oldala, Fotós: Olja
Triaška Štefanovič

Nový Istropolis, a régi-új...

Az Immocap vállalat tagadja, hogy a meglévő komplexum műemléki értékkel bírna, másrészt felhívja a figyelmet arra, hogy az Istropolis gazdaságilag és az üzemeltetés szempontjából is fenntarthatatlan volt, ezért teljesen új épületet kell építeni.

Az Istropolis egyébként tényleg éveken át kihasználatlan volt, üzemeltetés szempontjából pedig valóban nem felelt meg a modern technikai és biztonsági előírásoknak, a városrésznek nem volt anyagi forrása a központ felújítására. Részben ezért is döntöttek az egész terület eladása mellett, bontásra ítélve az architektúrát azzal a feltétellel, hogy az átépítés, illetve az új építés során tiszteletben kell majd tartani a meglévő területrendezési tervet. Szintén biztosítani kellett, hogy az Istropolis helyén egy megfelelő méretű rendezvényközpont is létesüljön, utalva az egykori funkcióra.

2017-ben az Immocap nemzetközi tervpályázatot hirdetett meg, melyet a holland **KCAP építésiroda** a német **Cityförster stúdióval** nyert el. Az új épület nagy hangsúlyt fektet az eredeti funkciók megtartására, vagyis egy multifunkcionális komplexum kialakítására, amely több részből áll majd. A legjelentősebb a kulturális és kongresszusi központ lesz, kiegészülve egy kongresszusi szállodával, valamint iroda helyiségekkel, illetve két 15 emeletes lakóépülettel.

4/9

Kép: a KCAP iroda
hozzájárulásával

Az egyes épülettömbök úgy lesznek elrendezve, hogy közöttük meghittebb köztetek jönnek majd létre. Az új Istropolis belsőépítészeti látványtervein megfigyelhető az eredeti belső térhangulatra történő reflektálás is, illetve tömegképzésében is fellelhető némi hasonlóság. Az eredeti együttes különlegesebb részeire/részleteire is különös figyelmet szentelnek – ilyen például a főhomlokzati márványburkolat. A régi fedlapokat anno a csehszlovák állam Fidel Castro kubai diktátor rezsimjétől kapta ajándékba. Az építető célja, hogy megakadályozza ezek tönkremenetelét, és a tervek szerint több projektben is felhasználják majd a darabokat, ezért jelenleg biztonságosan a helyszínen tárolják őket.

Szakmai körökben különös figyelmet kap a projekt előrehaladása, hiszen az ukrán-orosz konfliktus okozta gazdasági nehézségek, illetve az építőanyag-árak emelkedése nem segítik a projekt gördülékeny kivitelezését. A fejlesztőt viszont ötmillió eurós pénzbírsággal sújtják, ha négy éven belül nem építi meg az ígért kulturális létesítményt, a projekt végét tehát 2026-ra ütemezik.

6/9

Kép: a KCAP iroda
hozzájárulásával

A közvélemény...

Sokan azonban jogosan úgy vélik, hogy egy üresen álló, amortizált állapotban lévő, szocialista érából származó épület lebontása helyes döntés egy mai korszellemnek megfelelő, high-tech épületért cserébe. Ebből kifolyólag talán izgalmasabb kérdés, hogy az építészeti szakmával ellentétben a közvélemény vajon miért ennyire elutasító a szocialista építőművészeti értékekkel szemben?

Tény, hogy e korszak és rendszer építészetének megítélése a posztoszocialista országokban ellentmondásos, de amíg itthon a beruházói döntéshozatal és a kultúrpolitika határozottan

elutasítja, értéktelennek tartja a szocialista modernizmust, addig ez Szlovákiában nem volt jelentősen érezhető. Eddig...

A későmodern architektúrákat azért kritizálják, mert a városok történeti környezetébe épülve anyaghasználatukkal, homlokzatképzésükkel, építészeti tömegkialakításukkal kifejezetten eltértek a „régiszeptől”. Ezek az épületek nagyvonalúak, reprezentatívok voltak és mindenkiben a szocialista rendszer (negatív) hatásait elevenítették fel annak ellenére, hogy azért az építészeti megfogalmazás képes volt modern szempontok szerint kibontakozni, főleg mikor a rendszer ideológiai nyomása már enyhülni kezdett.

2/9

Forrás: archinfo.sk,
Fotós: Olja Triáška
Štefanovič

Az e korszakra jellemző középületeknél már megfigyelhető volt a nyugati építészeti formanyelv, mégis máig elutasítjuk, pusztán mert a szocializmus idejében születtek. A korszak építőművészetének mai szubjektív megítélésében a történelem mély nyomott hagyott és azt gondolom ez nem csak az Istropolis esetére igaz, hanem számos hazai példára is...Miért nem lehet tehát elvonatkoztatni egy történelmi korszak társadalmi és politikai berendezkedésétől és objektíven, építőművészeti alkotásként gondolni ezekre az architektúrákra? A szocialista modern építészet pont arra tett kísérletet, hogy a rendszer dogmáit megkerülve ugyan, de nem teljesen elutasítva hozzanak létre valamit, ami vagány és modern szemléletű.

Mindemellett kijelenthető, hogy e bontás tényét elfogadhatóbbá tette az a fajta korhű lineáris fejlődés és következetesség, ami a helyszínt, a Nagyszombati várnagy környezetét jellemzi: az egykori Berchtold-palota építésével kezdődően, a bontásra ítélt Istropolison át az Új Istropolisig, mindvégig a korszak jellemző megfelelő épület kialakítása volt mindig is a cél, s nem a múltbéli ábrándozás...

Varga Péter
építész

Szerk.: Pleskovics Viola

A cikkhez felhasznált források:

<https://www.yimba.sk>

<https://spectator.sme.sk>

A cikk létrejöttét a Nemeti Kulturális Alap támogatta.

Vélemények (0)

Új hozzászólás

Hozzászólás
küldéséhez be kell
jelentkezned!

ELKÜLDÉS

Kapcsolódó cikkek

ÉPÜLETEK/LAKÓÉPÜLET

**Szerény, mégis
kényelmes –
Egy idős pár**

NÉZŐPONTOK/KRITIKA

**Közös tér – II.
Ipar- és**

Támogasd az Építészfórumot!

Partnerek / Támogatók

PARTNEREINK

TÁMOGATÓINK

Impresszum
ÁSZF
Épület tervek beküldése
Adatkezelés
Szerzői jogok

HU ISSN 1586-409X

Alapítók:
Vargha Mihály és
Pásztor Erika Katalina

© 2000-2024 Építészfórum

Webdesign:
SUBMACHINE

Webfejlesztés:
Leogroup

